

OCHRANA POPULACE PERLORODKY ŘÍČNÍ PŘED KOMUNÁLNÍM ZNEČIŠTĚNÍM V KLÍČOVÉ LOKALITĚ BLANICE

MARKÉTA DUŠKOVÁ

PhDr. MARKÉTA DUŠKOVÁ

Ve Fóru ochrany přírody má na starosti správu komunikace s veřejností a redakční práce v časopise.

Dříve se zabývala rozbořem médií, mediálními analýzami a komunikací.

Perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*) patří u nás mezi kriticky ohrožené druhy. Její ochraně je věnována velká péče. MŽP ve spolupráci s AOPK ČR pro ni vyhlásilo celý záchranný program, který zahrnuje velkou škálu různých opatření na její záchranu a ochranu prostředí, ve kterém se nachází. V České republice perlorodka říční přežívá pouze ve zbytkové populaci. Ještě přibližně před 60 lety odpovídalo prostředí jejím nárokům na kvalitu vodního prostředí, jeho relativní stabilitu, dostatek vhodné potravy, vyhovující teplotní režim a vhodnou rybí obsádku. Posledních 40-50 let se u nás přirozeně téměř nerozmnožuje a nevymřela pouze díky své dlouhověkosti (kolem 100-140 let), umělému vysazování a aktivitám chránícím populace i biotop od 80. let 20. století. Nyní se odhaduje, že početnost druhu klesla na méně než 1% původní početnosti.

Z hlediska evropské i národní územní ochrany je perlorodka říční v povodí řeky Blanice předmětem ochrany evropsky chráněných lokalit EVL Šumava, EVL Boletice a EVL Blanice. Dále pak předmětem ochrany národní přírodní památky Prameniště Blanice, národní přírodní památky Blanice a přírodní památky Blanice, a konečně také předmětem ochrany CHKO Šumava. Pro svou kvalitu byla oblast Blanice zařazena do systému biogenetických rezervací vyhlášených Radou Evropy.

Jednou z hlavních příčin ohrožení tohoto druhu je chemické znečištění vod v tocích, kde tento druh žije. **Hlavní skupiny znečišťujících látek jsou průmyslové odpadní vody** (s přímým toxickým účinkem), toxické kovy a specificky působící látky jako jsou pesticidy nebo léčiva.

Několika kilometrový úsek řeky Blanice v blízkosti obce Křišťanov je z hlediska ochrany tohoto druhu nejvýznamnější lokalitou výskytu perlorodky v České republice. Nachází se zde naše největší populace, která čítá kolem 10 000 jedinců. V obci Křišťanov byly dosud komunální vody odváděny do septiku, který byl pravidelně vyvážen. V případě velké vody či havárie však hrozil únik odpadních látek, který by populaci perlorodky mohl ohrozit, což se stalo v roce 1992, kdy při havárii a přetečení septiku došlo k úhynu cca 26 % populace tohoto kriticky ohroženého druhu.

Projekt z EHP fondů, na kterém se podílejí obec Křišťanov a spolek Beleco, řeší část záchranného programu pro perlorodku říční, konkrétně ochranu populace tohoto druhu pod obcí Arnoštov (část obce Křišťanov), díky projektu **došlo k výstavbě ČOV se speciální technologií**. Výjimečnost technologie nové ČOV spočívá v čištění odpadních vod v čistírně s několika bezpečnostními prvky. Prvním prvkem je technologie membránového filtru, spolehlivá a vysoce účinná na rozdíl od metody aktivace kalu, která je běžnější, ale kde hrozí nehody. Membránová technologie fyzicky neumožňuje přetečení kalu a je velmi účinná na odstranění fosforu (95 %) i dusíku (80 %). Dalšími podpůrnými prvky jsou zemní filtr (biologické dočištění) a zásak v nivě. Odtok komunálních vod z obce je tak naprosto oddělen od unikátního oligotrofního prostředí řeky Blanice a populace perlorodky říční.

Výstavba ČOV byla dokončena v srpnu 2016 a nyní se nachází ve zkušebním provozu.

Realizováno v rámci Malého grantového schématu „Záchranné programy pro zvláště chráněné druhy II“, které je financováno z EHP fondů 2009-2014, oblast podpory I: „Realizace schválených záchranných programů a programů péče pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů.“

Ministerstvo životního prostředí

